

හලාවත ප්‍රාදේශීය සභාව - 2024

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

හලාවත ප්‍රාදේශීය සභාවේ 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය මෙහෙයුම් ප්‍රකාශනය, ශුද්ධ වත්කම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරුද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන් වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 172 (1) උපවගන්තිය සහ 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 10(1) උපවගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට හලාවත ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ ගිණුම්කරණ පරිචයන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් තත්ත්වගණනය කළ මතයක් පළ කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ පරිචයන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය වාර්ථාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව ප්‍රාදේශීය සභාවේ වාර්ෂික හා කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය

ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් , වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද ,අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය ,ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ ප්‍රාදේශීය සභාවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, ප්‍රාදේශීය සභාව ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව.

1.5 වෙනත් නෛතික අවශ්‍යතා පිළිබඳ වාර්තාව

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ පහත සඳහන් අවශ්‍යතාවයන් සම්බන්ධයෙන් විශේෂ ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් වේ.

- (අ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6 (1) (ඇ) (iii) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව හලාවත ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉකුත් වර්ෂය සමග අනුරූප වේ.
- (ආ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6 (1) (ඇ) (iv) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව ඉකුත් වර්ෂයේ දී මා විසින් සිදුකරන ලද නිර්දේශයන් ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත්ව ඇත.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.6.1 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ මිලදීගෙන තිබුණු රු.541,562ක් වටිනා වත්කම් වර්ග 05ක් ජංගම නොවන වත්කම් යටතේ ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.	එම වත්කම් පිළිබඳ තොරතුරු ස්ථාවර වත්කම් පිළිබඳ විෂය නිලධාරීන් මගින් ලබාගෙන ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කරන බව.	නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ආ) මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයක මෙහෙයුම්, ආයෝජන හා මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වලින් වර්ෂයක් තුළ ජනනය වූ ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහයන්ගේ එකතුව වර්ෂය ආරම්භයේ පැවති මුදල් හා මුදල් සමාන දැවළු එකතුවට එකතු කළ විට එකී වර්ෂය අවසානයේ පවතින මුදල් හා මුදල් සමාන දැවළු එකතුවට සමාන විය යුතු වුවත්, සභාව විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා පිළියෙළ කර තිබුණු මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ ඉහත ශේෂයන්ගේ රු.216,691,183ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.	2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂයට අදාළව සකස් කරන ලද මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කිරීමේදී සිදුවී ඇති වරද පිළිගන්නා අතර ඒ පිළිබඳ කරුණු සොයා බලා එය නිවැරදි ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරන බව.	මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය නිවැරදිව පිළියෙල කළ යුතුය.

1.6.2 නොසැසඳුන පාලන ගිණුම් හෝ වාර්තා

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ගිණුම් ශේෂ 05ක මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ශේෂ හා උපලේඛන අනුව ශේෂ අතර, රු.8,216,812ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.	අදාළ වෙනස සම්බන්ධව කරුණු සොයා බලා එය නිවැරදි කරගැනීමට කටයුතු කරන බව.	උප ලේඛන ශේෂ හා ගිණුම් ශේෂ අතර පවතින වෙනස්කම් හඳුනාගෙන නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.7 අනුකූල නොවීම

1.7.1 නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවූ අවස්ථා පහත දැක්වේ.

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහය	මු.රෙ. 571 (2) වගන්තිය වසර 02ක් රු.1,540,466ක් වූ තැන්පතු සම්බන්ධයෙන් ඉක්මවූ මුදල්	විෂය නිලධාරීන් දැනුවත් කර නිදහස් කිරීමට හෝ ආදායමට ගැනීම	මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

(ආ) 2014 ඔක්තෝබර් 01 දිනැති අංක 1822/22 දරන අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය	රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි.	සම්බන්ධයෙන් ඉදිරි කටයුතු සිදු කරන බව.	
iv (ආ) හි 05(1) හා 06 වගන්ති	ඉඩම් කට්ටි කිරීමේ බිම් සැලැස්ම සභාවේ සභාපති විසින් අනුමත කිරීමට පෙර හා සංවර්ධන කොන්දේසි සම්පූර්ණ කිරීමට පෙර කට්ටි කරන ලද ඉඩම් කොටස් අත්සතු කිරීම, විකිණීම, පවරා දීම හෝ ඉඩම් කට්ටි විකිණීම සඳහා දැන්වීම් ප්‍රසිද්ධ කිරීම නොකළ යුතු වුවද 2023 හා 2024 වර්ෂවල කට්ටි කර අලෙවි කිරීමට සූදානම් කර තිබුණු ඉඩම් 04ක් සඳහා දැන්වීම් ප්‍රසිද්ධ කර තිබුණු අතර, සභාවේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමට පෙර හා සංවර්ධන කොන්දේසි සම්පූර්ණ කිරීමට පෙර ඉඩම් තුල ගොඩනැගිලි ඉදිකර තිබුණි.	මේ පිළිබඳව අදාළ ආයතන දැනුවත් කර ඇති බව.	චක්‍රලේඛ උපදෙස් අනුව කටයුතු කළ යුතුය.
(ඇ) 2015 අගෝස්තු 28 දිනැති අංක 1929/45 දරන අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය			
06(01) (අ) සහ (ආ) වගන්ති	කට්ටිකර අලෙවි කරන ඉඩම්වලින් පොදු පහසුකම් සඳහා සභාවට හිමි විය යුතු ඉඩම් කොටසට අදාළ හිමිකම හා මාර්ග පද්ධතිවල හිමිකම ලියාපදිංචි කළ ඔප්පු මගින් ප්‍රාදේශීය සභාවට පවරා දිය යුතු වුවත් 2023 හා 2024 වර්ෂවල සභා බල ප්‍රදේශයේ කට්ටි කර අලෙවි කර තිබුණු ඉඩම් 04 ක් සම්බන්ධයෙන් එපරිදි කටයුතු කර නොතිබුණි.	මේ පිළිබඳ සංවර්ධන කොන්දේසිවල ඇතුළත් කරනු ලබන අතර, ලියාපදිංචි කරන ලද ඔප්පු ලබා දී නැති ආයතන දැනුවත් කර කඩිනමින් ඔප්පු ලබා ගැනීමට කටයුතු කරන බව.	චක්‍රලේඛ උපදෙස් අනුව කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) 2019 ජනවාරි 10 දිනැති
අංක ව.ප. පා.
දෙ/01/11/04/01 දරණ
පළාත් පාලන කොමසාරිස්
(වයඹ) ගේ චක්‍ර ලේඛය

5 වගන්තිය	අවම වශයෙන් වසර 03 කට වරක් තක්සේරුගත බදු කුලී සංශෝධනය කළ යුතු වුවද, එසේ සිදු නොකර පෙර පැවති කුලියට 10% ක් එකතු කර මාදම්පේ ඔරලෝසු කණුව අසල වෙළඳ කුටි 12ක් 2025 වර්ෂයේ සිට ඉදිරි වර්ෂ 02කට බදු දී තිබුණි.	නව තක්සේරුවක් තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ඉල්ලා සිටියද මෙම කඩ කාමර බදු දීමට නියමිත දිනය වන විට තක්සේරුව නොලැබීම නිසා පැවති කුලියට 10%ක් එකතු කර බදු දුන් බව.	වක්‍රලේඛ උපදෙස් අනුව කටයුතු කළ යුතුය.
-----------	--	--	---------------------------------------

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා සභාවේ පුනරාවර්තන වියදම ඉක්මවූ ආදායම රු.91,429,548ක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ පුනරාවර්තන වියදම ඉක්මවූ ආදායම රු.144,347,101ක් විය.

2.2 ආදායම් පරිපාලනය

2.2.1 ඇස්තමේන්තුගත ආදායම්, බිල්කළ ආදායම්, රැස්කළ ආදායම් හා හිඟ ආදායම්

ලේකම්වරයා විසින් ඉදිරිපත් කළ තොරතුරු අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයට හා ඉකුත් වර්ෂයට අදාළව ඉදිරිපත් කර තිබූ ඇස්තමේන්තුගත ආදායම්, බිල් කළ ආදායම්, රැස් කළ ආදායම් හා හිඟ ආදායම් පිළිබඳ තොරතුරු පහත දැක්වේ.

	ආදායම් ප්‍රභවය	2024 වර්ෂය				2023 වර්ෂය			
		ඇස්තමේන්තු ගත ආදායම	බිල්කළ ආදායම	රැස්කළ ආදායම	දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟය	ඇස්තමේන්තු ගත ආදායම	බිල්කළ ආදායම	රැස්කළ ආදායම	දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟය
		රු.'000	රු.'000	රු.'000	රු.'000	රු.'000	රු.'000	රු.'000	රු.'000
i.	වරිපනම් හා බදු	11,024	10,510	10,215	4,762	10,135	11,393	11,669	4,473
ii.	කුලී	12,603	6,830	6,775	4,314	9,625	9,993	8,775	4,388
iii.	බලපත්‍ර ගාස්තු	1,150	1,321	1,321	-	1,050	1,132	1,132	-
iv.	වෙනත් ආදායම්	26,541	18,347	18,347	-	11,986	29,906	29,906	-
	එකතුව	51,318	37,008	36,658	9,076	32,796	52,424	51,482	8,861

2.2.2 ආදායම් රැස්කිරීමේ කාර්යසාධනය

සභාවේ ආදායම් රැස්කිරීමේ කාර්ය සාධනය සම්බන්ධ නිරීක්ෂණයන් පහත දැක්වේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) වරිපනම් හා බදු		
i. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට වරිපනම් බදු හිඟය රු.4,285,795ක් වූ අතර, එම හිඟයෙන් වර්ෂ 01ට වැඩි වර්ෂ 03ට අඩු රු.1,957,528ක හිඟ ශේෂයක්ද වර්ෂ 03ට වැඩි රු.1,223,455ක හිඟ ශේෂයක්ද විය. මෙම හිඟ ශේෂ අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	හිඟ ශේෂ අයකර ගැනීමට කටයුතු කරමින් පවතින බව.	හිඟ වරිපනම් කඩිනමින් අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
ii. සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට ඉඩම් හිමියන්ගෙන් අයවිය යුතු හිඟ අක්කර බදු මුදල රු.309,188ක් වූ අතර එම හිඟයෙන් රු.115,204ක් අවුරුදු 01ත් 03ත් අතර කාලයක සිටද රු.122,555ක් අවුරුදු 03කට වැඩි කාලයක සිටද අයවීමට තිබුණි.	හිඟ ශේෂ අයකර ගැනීමට කටයුතු කරමින් පවතින බව.	හිඟ අක්කර බදු කඩිනමින් අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) කුලී		
සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට හිඟ කුලී රු.4,314,398ක් විය. එයින් වර්ෂ 01ත් 03ත් අතර, රු.1,152,214ක්ද වර්ෂ 03කට වැඩි හිඟ කුලී රු.349,735ක්ද විය.	හිඟ කුලී අයකර ගැනීමට කටයුතු කරමින් පවතින බව.	හිඟ කඩ කුලී කඩිනමින් අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 3 වන වගන්තිය යටතේ මහජන සෞඛ්‍ය, පොදු උපයෝගීතා සේවා සහ පොදු මංචාවන් පිළිබඳ කාරණා විධිමත් කිරීම හා පාලනය කිරීම, ජනතාවගේ සුඛ විහරණය, පහසුව හා සුභසාධනය යන සභාව විසින් ඉටු කළයුතුව තිබුණු කාර්තවයන් ඉටු කිරීම පිළිබඳව නිරීක්ෂණය වූ කරුණු පහත දැක්වේ.

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2005 වර්ෂයේ පෞද්ගලික සමාගමක් විසින් කට්ටිකර අලෙවිකර තිබුණු කරුක්කුවටවන කපුකැලේ වත්ත නමැති ඉඩමෙන් පොදු කටයුතු සඳහා සභාවට වෙන්කර දී තිබුණු පර්චස් 115ක බිම් කොටස පවරා ගැනීමට කටයුතු නොකිරීම හේතුවෙන් එම බිම් කොටස වෙනත් පාර්ශවයකට විකුණා තිබුණි.	නීති විරෝධී ලෙස ඉඩම් කැබලි විකිණීමට විරුද්ධව පෞද්ගලික සමාගම වෙත 2023 මාර්තු 16 දින නඩුවක් ගොනු කර ඇති බව.	සභාවට අයත් ඉඩම් පවරා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) අක්කර 01 රැඩ් 02ක් විශාල ගුරුමුදෙන්න කැලේ ඉඩම 2021 වර්ෂයේ සමාගමක් විසින් අනවසරයෙන් කැබලි කර විකුණා තිබුණු අතර,	මෙම ඉඩම් කට්ටි කිරීම මගින් සභාවට ගෙවිය යුතු සියයට 1 ක බදු මුදල්	සභාවට අයිති වත්කම් පවරා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

එම ඉඩමෙන් සභාවට හිමි පර්චස් 40 ප්‍රමාණයක පොදු ඉඩම් කොටස පවරා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

අයකර, පොදු ඉඩමේ වටිනාකමට සරාලන මුදලක් සභාවට අයකර ගැනීමට අදාළ කටයුතු සිදු කරමින් පවතින බව.

(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට ගෙවිය යුතුව තිබුණු ණයහිමි ගිණුම් ශේෂ වටිනාකම රු.83,689,135ක් වූ අතර ඒ තුළ අවුරුදු 03කට වැඩි රු.375,000ක ශේෂයක් ද පැවතුණි. මේවායේ පැවැත්ම තහවුරු කර ගෙන නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

ගෙවිය යුතු ශේෂ කඩිනමින් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කරන බව.

පැවැත්ම තහවුරු කරගෙන නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය

හලාවත සභාවේ මුන්නේෂ්වරම විශ්‍රාම ශාලාවේ බදුකරු 2022 ජනවාරි මාසයේ සිට බදු මුදල් ගෙවීම පැහැර හැරීම හේතුවෙන්, බදු ගිවිසුම අවලංගු කර තිබුණ ද ඒ සඳහා වර්ෂ 1 1/2ක පමණ කාලයක් ගත වී තිබුණි. 2024 ජනවාරි බදු ගිවිසුම අවලංගු කිරීමෙන් පසුවත් බදුකරු අනවසරයෙන් රැඳී සිටින අතර, 2022 ජනවාරි සිට 2024 දෙසැම්බර් දක්වා රු. මිලියන 05 ක ආදායමක් අහිමි වී තිබුණි. ගිවිසුම් ප්‍රකාරව කටයුතු නොකරන අවස්ථාවලදී අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට ප්‍රමාදවීම හේතුවෙන් මෙවැනි තත්ත්වයක් උද්ගත වී ඇති බවට නිරීක්ෂණය කෙරේ.

සභාවේ අදහස් දැක්වීම

බදුකරුගෙන් හිඟ බදු මුදල් අයකර ගැනීම සඳහා හලාවත මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණයේ 63136 නඩු අංකය යටතේ නඩුවක් ගොනු කර ඇති අතර, සන්නිකය පවරා ගැනීම සඳහා නඩු පැවරීමට අදාළ කටයුතු සිදුකරමින් පවතින බව.

නිර්දේශය

ගිවිසුම් ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

3.3 නිෂ්කාර්ය හෝ ඌන උපයෝජිත දේපල, පිරියත හා උපකරණ

විගණන නිරීක්ෂණය

2022 වර්ෂයේ රු.3,276,053ක් වැයකර ඉදිකර තිබුණු පුලියන්කඩවර ආයුර්වේද මධ්‍යස්ථානය ආරම්භ කිරීමකින් තොරව වසර 02 ක කාලයක සිට නිශ්කාර්යව පැවතුණි.

සභාවේ අදහස් දැක්වීම

ආයුර්වේද වෛද්‍යවරයෙකු බඳවා ගැනීමට කටයුතු සිදුකරමින් පවතින බව.

නිර්දේශය

අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා කටයුතු කළ යුතුය.

3.4 කොන්ත්‍රාත් පරිපාලනයේ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය

(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී ගිවිසුම්ගත වටිනාකම රු.60,605,936ක් වූ කර්මාන්ත 104 ක් ආරම්භ කර තිබුණ ද, ඉන් රු.25,479,268ක් වූ

සභාවේ අදහස් දැක්වීම

2024 වර්ෂයේ දෙසැම්බර් මස තුළදී ගිවිසුම් ගතවූ කර්මාන්ත 33 හි වැඩ එම වසර අවසන් වීමට පෙර ඉටුකිරීමට නොහැකි වූ බව පිළිගන්නා අතර, මේ

නිර්දේශය

වර්ෂයේ අය වැය ගත කාර්යයන් වර්ෂය තුළම ඉටුකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

කර්මාන්ත 50ක් වසර තුළ නිම කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.

වනවිට එම ගිවිසුම්ගත වූ කර්මාන්ත 33න් කර්මාන්ත 22ක වැඩ අවසන් කර අදාළ ගෙවීම්ද කර ඇත. ඉතිරිව ඇති කර්මාන්ත 11ද හැකි ඉක්මනින් අවසන් කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදුකරන බව.

(ආ) 2023 වර්ෂයේ ගිවිසුම්ගත වූ රු.1,344,368ක් වූ කර්මාන්ත 4ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් වැඩ අවසන් කර නොතිබුණි.

කර්මාන්ත 03ක් මේ වන විට ආරම්භ කර ඇති අතර, එක් කර්මාන්තයක් අවලංගු කර ඇති බව.

වර්ෂයේ අය වැය ගත කාර්යයන් වර්ෂය තුළම ඉටුකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ගිවිසුම් ගත වූ ඇස්තමේන්තුගත මුදල රු.996,020ක් වූ ව්‍යාපෘති දෙකක් ගිවිසුම් කාලය අවසන් වී මාස 6කට ආසන්න කාලයක් ගතවී තිබුණද එම ව්‍යාපෘති අවසන් කර සභාවට භාරදී නොතිබුණි.

වාලහේන පීරිස් වත්ත මාර්ගය කොන්ක්‍රීට් කිරීමට අදාළව වැඩ කටයුතු ආරම්භ කිරීමට අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය සපයා ක්ෂේත්‍රයට ගෙනවිත් දමා ඇති අතර, ෆයිත් හෝටලය පාරෙහි වැඩ පවතින වර්ෂාව සහිත කාළගුණය පහව ගිය වහාම අදාළ වැඩ හැකි ඉක්මනින් අවසන් කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරන බව.

වර්ෂයේ අය වැය ගත කාර්යයන් වර්ෂය තුළම ඉටුකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.5 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය

සභාවේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

(අ) සභාවේ ද්විතියික තනතුරු 19ක්ද ප්‍රාථමික තනතුරු 11ක්ද පුරප්පාඩු වී තිබුණු අතර, ද්විතියික තනතුරු 16ක් හා ප්‍රාථමික තනතුරු 12ක් අතිරික්තව පැවතුණි.

ද්විතියික තනතුරු 02ක් සේවා උසස් වීම් මත හා පළාත් පාලන කොමසාරිස්ගේ ස්ථාන මාරු නියෝග මත සිදුව ඇති අතර, අනෙකුත් පුරප්පාඩු පෙර සිට පැවති පුරප්පාඩු වේ. එසේම සංවර්ධන නිලධාරී 16ක් පෙර සිටම පැවති අතිරික්තය වේ.

පුරප්පාඩු තනතුරු පුරවා ගැනීමට හා අතිරික්ත තනතුරු අනුමත කර ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදුකළ යුතුය.

(ආ) පසුගිය වර්ෂවලදී සේවය හැර ගිය, වැඩ තහනම් කළ හා ස්ථාන මාරු වී ගිය සේවකයින් 50 දෙනෙකුගෙන් රු.363,182ක ණය ශේෂයක් අයවිය යුතුව තිබුණි.

සේවය හැරයාම නිකුත් කළ සේවකයෙකුගේ ඇප මගින් අය කිරීමට කටයුතු කර ඇති අතර අනෙකුත් ණය ශේෂයන්ද අයකර ගැනීමට කටයුතු කරන බව.

හිඟ ණය ශේෂ අයකර ගත යුතුය.

4. ගිණුම් කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 අයවැය පාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය

සභාවේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

තාත්වික හා නිවැරදි ලෙස ඇස්තමේන්තු පිළියෙළ නොකිරීම හා සැලසුම් කළ පරිදි අයවැයගත කාර්යයන් ඉටු නොකිරීම

මැතිවරණ කාලසීමාව හේතුවෙන් වැඩ සටහන් අත්හිටුවීම නිසා වැය විෂයන් 04ක ප්‍රතිපාදනද, ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 132 වගන්තිය අනුව අනුමැතිය

ඇස්තමේන්තුගත වැය විෂයයන් අදාළ කාලය තුළ නිම කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ වැය විෂයයන් 107කට අදාළව සලසා තිබුණු රු.23,754,500 ක සම්පූර්ණ ප්‍රතිපාදනයම ඉතිරි වී තිබුණි.

නොලැබීම මත වැය විෂයන් 04ක ප්‍රතිපාදනයද, ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන්ගේ සේවා කාලය අවසන් බැවින් වෛද්‍ය උපකරණ මිලදී ගැනීමට වෙන්කළ ප්‍රතිපාදනයද ඉතිරිවී ඇති අතර, වැය විෂයයන් 03ක ප්‍රතිපාදන ණයහිමිකර ඉදිරි වර්ෂයේ ක්‍රියාත්මක කරමින් පවතින බව.

4.2 තිරසර සංවර්ධන අරමුණු

විගණන නිරීක්ෂණය

සභාව විසින් තිරසර සංවර්ධන අරමුණු 17ක් හඳුනාගෙන එම අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා ක්‍රියාකාරකම් 61ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. සභාව විසින් රු.1,210,311ක් වැය කරමින් ක්‍රියාකාරකම් 53ක් පමණ සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි.

සභාවේ අදහස් දැක්වීම

අදහස් දක්වා නොමැත.

නිර්දේශය

තිරසර සංවර්ධන අරමුණු ලඟාකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.